

Rīgas Valsts 2. ģimnāzija
Eiropas Parlamenta Vēstnieku skola

**Mežu izciršanas problemātika.
Iespējas ar sadarbības partneru līdzdalību rast
risinājumus mežu aizsardzībai, meklēt ilgtspējīgus
risinājumus un informēt sabiedrību.**

2025. / 2026. m. g. radošā uzdevuma
“Sadarbības partneri jauniešu politiskās idejas īstenošanā” ietvaros

Rīga 2026

Satura rādītājs

Ievads	3
1. Vai mežu izciršana ir problēma, kuru nepieciešams risināt? Kāpēc mežus vispār ir svarīgi aizsargāt un kur rast risinājumu?	5
2. Kādēļ nepieciešams aktualizēt mežu izciršanas problemātiku un kā ar sadarbības partneru līdzdalību informēt sabiedrību?	7
Pielikumi	11

Pētnieciskais darbs “Mežu izciršanas problemātika. Iespējas ar sadarbības partneru līdzdalību rast risinājumus mežu aizsardzībai, meklēt ilgtspējīgus risinājumus un informēt sabiedrību.” Izstrādāts Eiropas Parlamenta (EP) biroja Latvijā izstrādātā Eiropas Parlamenta Vēstnieku skolu programmas (EPVS) piegādes cikla 2025. / 2026. mācību gada virstēmas “Sadarbības partneri manas politiskās idejas īstenošanā” radošā projekta ietvaros, turpinot attīstīt 2024. / 2025. mācību gadā izstrādātajā darbā “Mežs. Rīcība. Jaunieši.” paustās idejas.

Darba autori:

Bauze Patrīcija Laura

Eindorfa Patrīcija

Grebska Monta Geiba

Jermacāne Liene

Mežmale Elizabete

Rudoviča Alisa

Rupeika Rēzija

Zommere Līva

Darba koordinators:

Daniels Mednis

Darba koordinators-skolotājs:

Jānis Arājs

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas

Eiropas Parlamenta vēstnieku skola

Krišjāņa Valdemāra iela 1, Rīga, LV-1010

epvestnieki@gmail.com / IG: @ep.vestnieki.rv2g

Ievads

Meži vienmēr bijuši, ir un būs svarīgs dzīvības pastāvēšanas faktors. Ņemot vērā gan jaunāku un aktuālāku, gan arī senāku un pirms vairākiem gadiem apkopotu pieejamo informāciju par meža īpatsvaru kopējā platībā, Latvija vienmēr ir bijusi viena no vadošajām valstīm visu topu augšgalos. Iepazīstoties ar 2020. gadā publicētajiem datiem, Latviju (52,8%) apsteidz tikai Igaunija (53,8%), Slovēnija (58,5%), Zviedrija (62,5%) un Somija (66,2%), kas ļauj mūsu valstij ierindoties pirmajā pieciniekā.¹ Meži nodrošina ne tikai valsts kopskatu un labu vietu reitingos starp citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, bet arī būtiski ietekmē atmosfēras cirkulāciju, klimata apstākļus plašās teritorijās, bioloģisko daudzveidību un globālo ūdens riņķojumu, kas var pāraugt nenovēršamās sekās cilvēku dzīvēs un valsts ekonomikā.² Tomēr joprojām gan Latvijas valsts mērogā, gan globāli mežu izciršana ir ļoti aktuāls, taču sabiedrībā bieži aizmirsts, nepieminēts temats. Pārmērīgi liela mežu izciršana spēj veicināt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, augsnes eroziju un klimata pārmaiņu risku palielināšanos.³ Ir arī vairāki piemēri, tostarp Vācija (32,1%), kad iespējamie riski netika ņemti vērā, bet tā vietā mežkopji un lauksaimnieki izvēlējās apmierināt savas vēlmes, kas valstij, no agrāk esošās augstās vietas statistikā, tagad ļauj ieņemt tikai 16. vietu starp visām Eiropas Savienības valstīm. No tā var secināt, ka galvenās izraisītās sekas ir mežu stāvokļu pasliktināšanās, to straujais skaitu sarukums.

Lai risinātu šo problēmu, tiek apspriestas dažādi plāni un idejas, tostarp globālajā līmenī Eiropas Komisijas izstrādātā “*Eiropas Mežu stratēģija līdz 2030. gadam*”, kuras mērķis ir stiprināt mežu noturību pret klimata pārmaiņām, ekstremāliem laikapstākļiem un citiem neparedzamiem faktoriem. Tas kopumā palīdzēs sasniegt Eiropas Savienības bioloģiskās daudzveidības izvirzītos mērķus, samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas par vismaz 55 % līdz 2030. gadam un panākt klimatneitralitāti līdz 2050.gadam.⁴ Lai veicinātu bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgu mežu apsaimniekošanu, Eiropas Savienība atbalsta arī dažādus projektus, izmantojot vides un klimata pasākumu programmu LIFE (2021–2027). Šīs programmas ietvaros tiek finansētas iniciatīvas, kas veicina dabai tuvāku mežsaimniecības praksi, kuras pamatā ir minimāla cilvēka iejaukšanās dabiskajos procesos.

Arī Latvijā tiek īstenoti vairāki nozīmīgi projekti, kas vērsti uz mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Viens no būtiskākajiem ir “*LIFE-IP LatViaNature*”, kura mērķis ir uzlabot *Natura 2000* teritoriju pārvaldību un aizsardzību Latvijā. Projekts tiek īstenots no 2021. līdz 2028. gadam sadarbībā ar valsts institūcijām, augstskolām un nevalstiskajām organizācijām. Tā ietvaros tiek izstrādātas un praktiski pārbaudītas jaunas metodes mežu biotopu saglabāšanai, kā arī veikta dabas teritoriju

¹ Rossi Rachele, Eiropas Parlaments, “*Eiropas Savienības faktu lapas. “Eiropas Savienība un meži”*”, 2025. [Tiešsaiste] Pieejams: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/fiches_techniques/2017/N51911/ [skatīts 2026. gada 14. martā].

² Talsu Valsts ģimnāzija, “*Erasmus+ “Mežu nozīme dabā un cilvēku dzīvē”*”, 2022. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://erasmusplus.lv/pieredze/mezu-nozime-daba-un-cilveku-dzive> [skatīts 2026. gada 14. martā]

³ Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas EPVS, “*Mežs. Jaunieši. Rīcība.*”, “*Jauniešu idejas Eiropas politikā*”, 2025. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://drive.google.com/file/d/1KsdGHXN2l2Ll2i-FKQypMEvNqJbAcYTc/view> [skatīts 2026. gada 14. martā]

⁴ Rossi Rachele, Eiropas Parlaments, “*Eiropas Savienības faktu lapas. “Eiropas Savienība un meži”*”, 2025. [Tiešsaiste] Pieejams: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/fiches_techniques/2017/N51911/ [skatīts 2026. gada 14. martā].

monitorēšana, izmantojot modernās tehnoloģijas.⁵ Vairāku projektu ietvaros tiek ievākti arī meža īpašnieku viedokļi un veiktas aptaujas, lai samazinātu domstarpības.

Tomēr, ja tādas uzrodas, Latvijā sabiedrības viedokļa un neapmierinātības paušana jeb pilsoniskās iniciatīvas bieži tiek veiktas ar nevardarbīgu protestu un piketu rīkošanu, tostarp gan 2023.gadā pret plānu izcirst vecos mežus⁶, gan 2024. gadā par taisnīgu kompensāciju pielāgošanu un birokrātijas novēršanu⁷, gan 2025. gadā, aizstāvot savu nostāju par aizdomīgām mežu izciršanām, kas Jūrmalas domē tika attaisnotas ar vētras radītajiem postījumiem.⁸ Vairumā šādu gadījumu iedzīvotāju nostāja ir tikusi ņemta vērā, un sabiedrībā virmojošās neskaidrības tika vienlaicīgi gan izceltas un paceltas publiskāk, piemēram, vairākos ziņu portālos, gan arī efektīvi atrisinātas, piedāvājot iespējamus risinājumus, paskaidrojumus vai kompromisus.

Šī temata padziļināta izpēte ir nozīmīga, jo vienlaikus aktualizējas vairāki būtiski aspekti, kas saistīti ar lēmumu pieņemšanas procesu un iesaistīto pušu sadarbību. Bieži novērojams, ka iniciatīva nāk tieši no sabiedrības, nevis no institucionālajām iestādēm vai politikas priekšsēdētājiem, kas liek izvērtēt esošo pārvaldības mehānismu efektivitāti. Tāpat būtiski analizēt, cik lielā mērā problēmu risināšanā tiek iesaistīti dažādi sadarbības partneri, tostarp valsts institūcijas un Eiropas Savienības līmeņa pārstāvji, kā arī kāda ir Latvijas pārstāvju nostāja šajos jautājumos. Ne mazāk svarīgi ir meklēt risinājumus, kas ļautu sabalansēt atšķirīgās intereses un panākt vienotu, ilgtspējīgu pieeju, kas būtu pieņemama visām iesaistītajām pusēm.

Darba mērķis ir **izpētīt dažādu iesaistīto pušu sadarbību un pilsoniskā aktīvisma nozīmi mežu apsaimniekošanas jautājumos, analizējot viedokļu daudzveidību un meklējot efektīvus risinājumus to saskaņošanai.**

Lai šo problēmu aktualizētu, darba uzdevumi ir:

- **apzināt** konkrētu sadarbības partneru līdzdalību un pilsonisko aktīvismu;
- **ieklausīties, izvērtēt un saskaņot** visdažādākos viedokļus;
- **apgūt** sarunu vešanas un saziņas prasmes, kas nepieciešamas vienprātības panākšanā;
- **praktiski izmēģināt** kā darbojas diplomātija šajos sarežģītajos laikos.

⁵ AS “Latvijas valsts meži”, “LIFE-IP LatViaNature”. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.lvm.lv/sabiedribai/iepazisti-mezu/vides-projekti/life-ip-latvianature> [skatīts 2026. gada 14. martā].

⁶ Demidovs Viktors, Straume Aleksandra, “Protestē pret plānu izcirst vecos mežus”, *Latvijas Sabiedriskais medijs*, 2023. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/21.11.2023-proteste-pret-planu-izcirst-vecos-mezus.a532467/> [skatīts 2026. gada 14. martā].

⁷ Ambote Sintija, Kincis Jānis, Zvirbulis Ģirts, “Rīgā protestē mezsaimnieki un lauksaimnieki”, *Latvijas Sabiedriskais medijs*, 2024. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/05.03.2024-foto-riga-proteste-mezsaimnieki-un-lauksaimnieki.a545450/> [skatīts 2026. gada 14. martā].

⁸ “Vai Jūrmalā vētras bojājumu sakopšanas aizsegā lielā apjomā tiek izcirsti meži? Iedzīvotāji pauž satraukumu”, *Jauns.lv/ReTV*, 2025. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://jauns.lv/raksts/zinas/685065-vai-jurmala-vetras-bojajumu-sakopšanas-aizsega-liela-apjoma-tiek-izcirsti-mezi-iedzivotaji-pauz-satraukumu> [skatīts 2026. gada 14. martā].

1. Vai mežu izciršana ir problēma, kuru nepieciešams risināt? Kāpēc mežus vispār ir svarīgi aizsargāt un kur rast risinājumu?

Meži ir daļa no pasaules, kurā dzīvojam. Tie pilda ne tikai estētikas un rekreācijas, bet arī planētas un cilvēku veselības uzturēšanas funkciju. Latvijā meži klāj vairāk nekā pusi no valsts teritorijas (53%), padarot tos par nozīmīgu ainavas daļu. Tie nodrošina ekosistēmu, kurā lielai daļai dzīvo būtņu rast barību un pajumti. Sākot no sēnēm un kukaiņiem, līdz augiem un dzīvniekiem. Mežiem ir liela ietekme uz nokrišņu daudzumu, ūdens un augsnes kvalitāti, kā arī plūdu novēršanu. Tas viss skan skaisti, taču patiesā realitāte ir patiesi skarba. Miljoniem cilvēku paļaujas uz mežiem kā līdzekli, kā pelnīt – izcirtot mežus tie pelna iztiku. Tā kā mežu koki absorbē un uzglabā oglekļa dioksīdu, to izciršana var veicināt oglekļa dioksīdu un citu siltumnīcas efekta gāžu izdalīšanos, kas ir viens no iemesliem globālajai sasilšanai. Nav iespējams cīnīties ar pasaules krīzēm, ja mežu izciršana netiks samazināta.⁹

Mūsdienās uz planētas ir tikai aptuveni puse no to koku skaita, kas bija sākotnēji, pirms cilvēka ietekmes dabas procesu norisē. Visstraujākais mežu iznīcināšanas temps ir bijis pēdējo pāris gadsimtu laikā, jo katru gadu visā pasaulē tiek nocirsti līdz pat 15 miljardiem koku. Gandrīz ikkatrā ES dalībvalstī mežu izciršanas problēma ir ļoti aktuāla. Apskatot situāciju Latvijā, kur arī ir vērojama tendence palielināt izcirsto mežu daudzumu, Valsts meža dienesta dati liecina, ka izsniegto ciršanas apliecību platību skaits pēdējos gados palielinās, piemēram, 2022. gadā izcirsti 127 tūkstoši hektāru, bet 2024. gadā jau teju 167 tūkstoši.¹⁰ Pat ja tiek atjaunoti meži, stādot jaunus kokus, tie tiek stādīti pārāk vienveidīgi, ietekmējot mežā dzīvojošo būtņu ierasto ekosistēmu. Koku izciršana būtiski ietekmē arī veģetācijas daudzveidību un sastāvu, tostarp krūmu, lakstaugu un sūnu slāņus, kas ir būtiski meža ekosistēmu komponenti bioloģiskās daudzveidības un barības vielu aprites ziņā. Dažreiz, lai mazinātu problēmas nopietnību, cilvēki salīdzina ar vētru izraisīto postījumu mežā apmērus ar kailciršu sekām. Tomēr tās ievērojami atšķiras vairākos ekoloģiskos aspektos. Vētras veicina mežaudžu dažādošanu, radot vecuma, augstuma un struktūras variācijas, kas ir pilnīgi pretēji kailciršu radītajai ietekmei.¹¹ Katrs mežsaimniecības pasākums darbojas kā pēkšņs traucējums meža veģetācijas dabiskajai sukcesijas dinamikai, kā rezultātā mainās vainagu slēgums un tiek ietekmēti vides apstākļi pameža augu kopienām.

Praktiski koku izciršana sākas ar sortimentāciju, piemēram, kvalitātes un izmēra izskatīšanu, tad veidojas process, kura sākums ir mežu izciršana, tad balķu piegāde, pārstrāde, un noslēdzot procesu – ar pārdošanu. Piemēram, augstvērtīgākie zāgbalķi nonāk zāgētavās (konstrukciju koksne, galdniecība), citi sortimenti nonāk plātņu un papīra izgatavēs, savukārt atlikumi, kā miza un skaidas, kļūst par blakusproduktiem, kas bieži tiek izmantoti bioenerģijas

⁹ Jansone Diāna, Liepiņa Agnese Anta, Jansons Āris, “*Vegetation Species Diversity and Dominance After Large-Scale Clear-Cutting: Case Study from Latvia*”, *Sustainability*, 2025. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.mdpi.com/2071-1050/17/7/2849> [skatīts 2026. gada 29. martā].

¹⁰ Kuncevičs Miks, “*Mežu ciršanas apjomi pēdējos gados pieaug*”, *Latvijas Sabiedriskais medijs*, 2025. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/21.10.2025-mezu-ciršanas-apjomi-pedejos-gados-pieaug.a619251/> [skatīts 2026. gada 29. martā].

¹¹ Jansone Diāna, Liepiņa Agnese Anta, Jansons Āris, “*Vegetation Species Diversity and Dominance After Large-Scale Clear-Cutting: Case Study from Latvia*”, *Sustainability*, 2025. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.mdpi.com/2071-1050/17/7/2849> [skatīts 2026. gada 29. martā].

ražošanā (granulas, šķelda siltumam).¹² Latvijas mežsaimniecības spiedienu būtiski ietekmē arī ārējais pieprasījums.¹³

Ja runa ir par būvniecību vai mēbeļu izgatavošanu, koks parasti ir labākais materiāls, tomēr mūsdienu pasaulē, kas pilna ar jaunām inovācijām, ir pieejamas dažādas koka alternatīvas, no kurām daļai arī ir savas priekšrocības, veicot māju būvniecības un renovācijas projektus.¹⁴ Salīdzinot kokmateriālus ar kompozītmateriāliem, to izmantošana ir daudzkārt ilgtspējīgāka, nekā kokmateriāla. Piemēram, kompozītmateriālu terases dēļus var izgatavot no koksnes šķiedru atgriezumiem, kas paliek pāri no masīvkoka terases dēļu griešanas. Kā arī tiem praktiski nav nepieciešama apdare, krāsošana vai apkope, un tie ir ļoti izturīgi. Vēl viens augošs terašu materiāla tirgus segments būtībā ir pārstrādāta plastmasa. Tāpat kā kompozītmateriālu terases dēļiem, arī plastmasas koksnei nav nepieciešama apkope. Protams, ir grūti panākt, lai plastmasa izskatītos tieši tāpat kā koksne, tāpēc tā nav ideāls aizstājējs estētiskā ziņā. Tomēr daudzos citos veidos kompozītmateriāli un plastmasas koksne ir labas alternatīvas cietkoksnei. Kā populārs seguma materiāls ir arī korķis. Tas tiek ražots no koka mizas, nevis serdes. Tas nozīmē, ka tas ataug ātrāk un dažos veidos ir ilgtspējīgāks nekā daudzi tradicionālie koka izstrādājumi, tāpēc to arvien vairāk izmanto būvniecības un renovācijas jomās.¹⁵

Liela daļa no apstrādātās koksnes tiek izmantota vienreizlietojamiem produktiem, piemēram, papīram un iepakojumam. Palielinātais pieprasījums pēc papīra var veicināt mežu izciršanu, ja tas netiek iegūts no ilgtspējīgi apsaimniekotiem mežiem. Izprotot papīra iepakojuma priekšrocības un trūkumus, uzņēmumi var pieņemt apzinātus lēmumus, kas atbilst to ilgtspējības mērķiem un patērētāju prasībām, tādēļ to produktu patēriņa samazināšana var būtiski mazināt spiedienu uz mežu apdraudējumu.¹⁶

Meži nav tikai estētikas elements vai resurss saimnieciskai izmantošanai, tie ir būtiska daļa no planētas ekosistēmas, kas tieši ietekmē klimatu, bioloģisko daudzveidību un cilvēku dzīves kvalitāti. Lai gan mežsaimniecība un koksnes izmantošana ir svarīga ekonomikas sastāvdaļa, pašreizējais izciršanas apjoms un pieaugošais pieprasījums rada nopietnus riskus dabas līdzsvaram. Ilgtspējīga pieeja nozīmē ne tikai jaunu koku stādīšanu, bet arī dabisko ekosistēmu saglabāšanu, daudzveidības uzturēšanu un atbildīgu resursu patēriņu. Viennozīmīgi, mežu izciršana Latvijā vēl nav tik kritiskā stāvoklī, kā tas ir citviet pasaulē, taču būtiska nozīme ir sabiedrības rīcībai, jau laicīgi rīkojoties un mazinot spiedienu uz mežu izciršanu. Samazinot vienreizlietojamu produktu patēriņu, veicinot pārstrādi un izvēloties alternatīvus materiālus ir tikai daži no paņēmieniem, kas jāievēro ikkatram. Nākotnē izšķiroša loma būs līdzsvara atrašanai starp ekonomiskajām interesēm un dabas aizsardzību, jo bez aizsargātiem mežiem nav iespējama ne ilgtspējīga attīstība, ne efektīva cīņa ar klimata pārmaiņām.

¹² Centrālā statistikas pārvalde, "Preču ārējā tirdzniecība", 2025. [Tiešaiste] Pieejams: <https://stat.gov.lv/lv/shrt/RATD2503> [skatīts 2026. gada 29. martā].

¹³ Eurostat, "Wood products - production and trade", 2023. [Tiešaiste] Pieejams: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/SEPDF/cache/52477.pdf> [skatīts 2026. gada 29. martā].

¹⁴ Podnieks Artis, "Koksnes resurss pārmaiņu laikā: līdzsvars starp dabu, ekonomiku un drošību", *zemeunvalsts.lv*, 2026. [Tiešaiste] Pieejams: <https://www.zemeunvalsts.lv/koksnes-resurss-parmainu-laika-lidzsvars-starp-dabu-ekonomiku-un> [skatīts 2026. gada 29. martā].

¹⁵ Graham Steve, "What Are 10 Materials That Could Replace Wood?", *networx.com*, 2026. [Tiešaiste] Pieejams: <https://www.networx.com/article/10-materials-that-could-replace-wood> [skatīts 2026. gada 29. martā].

¹⁶ Eiropas Parlaments, "Kā samazināt ES izlietotā iepakojuma daudzumu? (Infografika)", 2026. [Tiešaiste] Pieejams: <https://www.europarl.europa.eu/topics/lv/article/20231109STO09917/ka-samazinat-es-izlietota-iekpojuma-daudzumu-infografika?utm> [skatīts 2026. gada 29. martā].

2. Kādēļ nepieciešams aktualizēt mežu izciršanas problemātiku un kā ar sadarbības partneru līdzdalību informēt sabiedrību?

Viens no jebkuras veiksmīgas organizācijas, kustības vai domubiedru grupas pamata baušļiem ir spēja piesaistīt, noturēt un diskutēt ar sadarbības partneriem. Politisko un tiesisko pārmaiņu virzīšanai šīs prasmes ir īpaši aktuālas, jo izolēta darbība nevar ilgstoši un sekmīgi pastāvēt nozarē, kuras uzmanības lokam galvenokārt tiek pakļauti tieši sociālās sadarbības jautājumi un problemātika. Minēto iemeslu dēļ šajā nodaļā tiks apskatīti diskusijas pamatprincipi, piemēram, kompromiss, idejas izstrāde un izplatīšana, kā arī tieši pētnieciskā darba “Mežu izciršanas problemātika. Iespējas ar sadarbības partneru līdzdalību rast risinājumus mežu aizsardzībai, meklēt ilgtspējīgus risinājumus un informēt sabiedrību” galveno sadarbības partneru, tas ir, AS “*Latvijas valsts meži*”, iesaiste.

Lai veiksmīgi iesaistītu sadarbības partnerus mežu apsaimniekošanas un aizsardzības jautājumu risināšanā, būtiski ir formulēt skaidras, uz faktiem balstītas un dažādām iesaistītajām pusēm saprotamas atziņas. Meži Latvijā aizņem vairāk nekā pusi valsts teritorijas, kas apliecina to nozīmīgo lomu gan ekoloģiskajā, gan ekonomiskajā, gan sociālajā kontekstā.¹⁷ Tādēļ argumentācijai jāaptver visi šie aspekti, lai tā būtu pārliecinoša dažādām interešu grupām.

Viena no būtiskākajām un pārliecinošākajām atziņām ir mežu loma klimata un ekosistēmu regulācijā, kas detalizētāk apskatīta iepriekšējā nodaļā. Meži fotosintēzes procesā piesaista oglekļa dioksīdu un uzkrāj oglekli koksni, tādējādi samazinot siltumnīcefekta gāzu daudzumu atmosfērā.¹⁸ Turklāt ilgtspējīgi apsaimniekotā mežā oglekļa uzkrāšanās turpinās nepārtraukti, jo jaunie koki aizvieto nocirstos.¹⁹ Klimata pārmaiņas ir globāla problēma, kas ietekmē gan vidi, gan ekonomiku. Tādēļ arguments par mežu nozīmi klimata stabilizēšanā ir viens no spēcīgākajiem, ko izmantot sadarbības partneru pārliecināšanai.

Meži ir mājvieta daudzām augu un dzīvnieku sugām. Tie nodrošina ekosistēmas stabilitāti un palīdz uzturēt dabas līdzsvaru.²⁰ Ja meži tiek apsaimniekoti nepārdomāti, samazinās bioloģiskā daudzveidība, kas var radīt ilgtermiņa negatīvas sekas videi. Šī atziņa ir svarīga vides organizācijām un sabiedrībai kopumā, jo tā uzsver nepieciešamību saglabāt dabas vērtības nākamajām paaudzēm.

Mežsaimniecība ir nozīmīga tautsaimniecības nozare Latvijā, kas nodrošina darba vietas un ienākumus, īpaši lauku reģionos.²¹ Meži nodrošina koksnes, papīra un citu resursu

¹⁷ Latvijas Meža īpašnieku biedrība, “*Mežu lielvalsts Latvija – ko par to saka statistika.*”, 2026. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://mezaipasnieki.lv/lv/mezu-lielvalsts-latvija-ko-par-saka-statistika> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

¹⁸ Latvijas Meža attīstības fonds, “*Kāpēc ir svarīgi saglabāt un apsaimniekot mežus Latvijā?*”, 2024. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.mezaattistibasfonds.lv/raksti/kapec-ir-svarigi-saglabat-un-apsaimniekot-mezus-latvija> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

¹⁹ AS “*Latvijas valsts meži*”, “*Ilgspēja*”, 2026. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.lvm.lv/par-mums/korporativa-parvaldiba/ilgtspeja> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

²⁰ Latvijas Meža attīstības fonds, “*Kāpēc ir svarīgi saglabāt un apsaimniekot mežus Latvijā?*”, 2024. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.mezaattistibasfonds.lv/raksti/kapec-ir-svarigi-saglabat-un-apsaimniekot-mezus-latvija> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

²¹ Latvijas Meža īpašnieku biedrība, “*Mežu lielvalsts Latvija – ko par to saka statistika.*”, 2026. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://mezaipasnieki.lv/lv/mezu-lielvalsts-latvija-ko-par-saka-statistika> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

ieguvi, kas ir svarīgi gan vietējai ekonomikai, gan eksportam.²² Tomēr ir jāuzsver, ka ekonomiskā ieguvuma nodrošināšana nedrīkst notikt uz dabas resursu izsīkšanas rēķina. Ilgtspējīga apsaimniekošana nodrošina, ka meža resursi būs pieejami arī nākotnē. Ilgtspējīga mežu apsaimniekošana nozīmē meža izmantošanu tādā veidā, kas saglabā tā bioloģisko daudzveidību, produktivitāti un atjaunošanās spēju.²³ Tas ietver gan kontrolētu ciršanu, gan meža atjaunošanu pēc izciršanas. Ilgtspēja nenozīmē atteikšanos no resursu izmantošanas, bet gan līdzsvarotu un pārdomātu pieeju, kas apvieno ekonomiskos un vides aspektus.

Klimata pārmaiņas ietekmē arī pašus mežus – palielinās kaitēkļu izplatība, ugunsgrēku risks un ekstrēmu laikapstākļu ietekme.²⁴ Tas nozīmē, ka mežu apsaimniekošana ir jāpielāgo mainīgajiem apstākļiem. Mežu apsaimniekošana nav patstāvīgs process, tas ir nepārtraukti jāuzrauga, jāattīsta un jāpielāgo.

Meži sniedz nozīmīgu ieguldījumu arī sabiedrības dzīves kvalitātē. Tie nodrošina tīru gaisu, brīvā laika pavadīšanas iespējas un uzlabo cilvēku fizisko un psiholoģisko veselību.²⁵ Šis arguments ir svarīgs vietējām kopienām un pašvaldībām, jo tas parāda tiešu saikni starp mežu un cilvēku ikdienas dzīvi.

Mežu apsaimniekošanā bieži sastopamas dažādas un pat pretrunīgas intereses – ekonomiskās, vides un sabiedrības intereses. Tāpēc viena no svarīgākajām atziņām ir nepieciešamība meklēt līdzsvaru starp šīm interesēm. Sadarbība starp valsts institūcijām, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām un sabiedrību ir nepieciešama, lai panāktu ilgtspējīgus un visām pusēm pieņemamus risinājumus.

Pārliecinošākās atziņas sadarbības partneru iesaistei balstās uz trim galvenajiem aspektiem:

1. mežu nozīmi klimata un dabas saglabāšanā;
2. ekonomisko nozīmi un ilgtspējīgu resursu izmantošanu;
3. nepieciešamību sadarboties un sabalansēt dažādas intereses.

Jo argumentācija ir vispusīgāka un balstīta pierādījumos, jo lielāka iespēja panākt sadarbību un efektīvu problēmu risināšanu. Kompromisa panākšana, ir sarežģīts process, kas saistīts ar spēju līdzsvarot vairākus, savstarpēji konfliktējošus mērķus un nostājas. Kompromiss neveidojas situācijā, kurā pastāv tikai viens pareizais risinājums. Tas rodas tad, kad vienlaikus jāņem vērā dažādas intereses, kuras nevar pilnībā apmierināt ar vienu ideālu izvēli.

Tādēļ pirmais solis kompromisa sasniegšanā ir visu iesaistīto mērķu un vajadzību apzināšana. Tikai saprotot, kas katrai pusei ir svarīgs, iespējams virzīties uz kopīgu risinājumu. Kompromiss nav optimāls risinājums nevienam atsevišķam mērķim, bet gan līdzsvarots

²² Latvijas Meža attīstības fonds, “Kāpēc ir svarīgi saglabāt un apsaimniekot mežus Latvijā?”, 2024. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.mezaattistibasfonds.lv/raksti/kapec-ir-svarīgi-saglabat-un-apsaimniekot-mezus-latvija> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

²³ Latvijas Republikas Zemkopības ministrija, “Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2015.–2020. gadam: stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Vides pārskats.”, 2015. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.zm.gov.lv/lv/media/1818/download> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

²⁴ SIA “LV Resources”, “Klimata pārmaiņas un to ietekme uz Latvijas mežiem”, 2023. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.mmv.lv/klimata-parmaiņas-un-to-ietekme-uz-latvijas-mežiem/> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

²⁵ Latvijas Meža attīstības fonds, “Kāpēc ir svarīgi saglabāt un apsaimniekot mežus Latvijā?”, 2024. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://www.mezaattistibasfonds.lv/raksti/kapec-ir-svarīgi-saglabat-un-apsaimniekot-mezus-latvija> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

variants, kas daļēji apmierina vairākus mērķus vienlaikus. Tas nozīmē atteikties no domāšanas, ka iespējams atrast vienu “labāko” risinājumu visiem, un tā vietā pieņemt, ka efektīvākais rezultāts bieži ir starp vairākām alternatīvām. Kompromisa panākšana prasa elastīgu pieeju, kurā tiek meklēts risinājums, kas ir pieņemams visām iesaistītajām pusēm, pat ja tas pilnībā neatbilst nevienas puses sākotnējām vēlmēm.

Svarīgs aspekts kompromisa veidošanā ir arī situācijas izvērtēšana un prioritāšu noteikšana. Kompromisa nozīme un efektivitāte ir atkarīga no problēmas sarežģītības. Vienkāršās situācijās kompromiss ne vienmēr sniedz būtisku ieguvumu, taču sarežģītās situācijās, kur jāņem vērā vairāki faktori vienlaikus, tas kļūst īpaši nozīmīgs. Šādās situācijās kompromiss palīdz izvairīties no galējiem risinājumiem un veicina līdzsvarotu lēmumu pieņemšanu.

Kompromisu visefektīvāk ir panākt augstākā, stratēģiskā līmenī, nevis koncentrējoties uz sīkām detaļām. Zema līmeņa darbībās, kas ir ļoti konkrētas un precīzas, kompromisa iespējas ir ierobežotas un tā ieguvums – neliels. Savukārt augsta līmeņa lēmumos, kas saistīti ar vispārēju virzienu vai stratēģiju, kompromiss ļauj apvienot dažādas idejas un radīt kvalitatīvāku rezultātu. Tas nozīmē, ka kompromisa panākšanā ir svarīgi fokusēties uz kopējo mērķi, nevis uz atsevišķiem soļiem tā sasniegšanā. Turklāt kompromiss bieži tiek panākts, nevis vienkārši izvēloties starp vairākām iespējām, bet gan apvienojot tās.

Lai ieklausītos, izvērtētu un saskaņotu visdažādākos viedokļus, kā arī panāktu šādu kompromisa sasniegšanu, kopā ar AS “*Latvijas Valsts meži*” sadarbības sarunu rezultātā esam nolēmuši 2026. / 2027. m. g. rīkot konferenci ar nodarbībām, lekciju un diskusiju, kurā vairāku stundu garumā aktualizēsīm mežu lomu sabiedrības labbūtībā, mežu izciršanas problemātiku Latvijā, Eiropas Savienībā un pasaulē (tostarp akcentējot atšķirības, kas iezīmējas katrā mērogā), kā arī izglītosim un informēsīm sabiedrību, galvenokārt jauniešus, par to, kādi ir iespējamie risinājumi nepārdomātas mežu izciršanas samazināšanai un efektīvu un ilgtspējīgu aizstājējmateriālu izmantošanai.

Savukārt 2026. gada 27. aprīlī (2025. / 2026. m. g.) organizējam diskusiju savas skolas telpās, kurai par tematu izvirzījam ļoti zīmīgu atklāsmi – “Ilgtspēja – mūsu kopīgā saikne”.²⁶ Kā viesi tikai ielūgti Baiba Vitajevska-Baltvilka (*Latvijas Bankas ilgtspējības politikas eksperte*), Artūrs Jansons (*ģeogrāfs, Dabas aizsardzības pārvaldes darbinieks*), Tomass Kozlovskis (*LBTU students, topošais mežinženieris*). Pēc īsa iepazīšanās ievada, kura laikā minētie cilvēki iepazīstināja ar to, kā viņi savā profesionālajā darbībā ir saskārušies ar mežiem un to izciršanas problemātiku, norisinājās 1,5h gara diskusija. Tās noslēgumā ietvērām arī jautājumu un atbilžu sadaļu, kas veicināja diskusijas apmeklētāju-skolēnu iesaisti un iespēju uzzināt neskaidro.

Sarunu caurvija bažas par Latvijas mežu likteni. Tās laikā tika aktualizēti arī sabiedrībā izplatīti aplamie viedokļi par atjaunošanas procesu. A. Jansons jau pašā iesākumā uzstāja, ka “ilgtspējīgam mežam nepietiek vien ar to, ka to izcērt un atjauno,” – tādējādi norādot uz to, ka ir nepieciešamība pievērsties arī sabalansētas ekoloģiskās vides saglabāšanai. Tika apskatīti temati, sākot no mākslīgo mežu filozofiskajām un praktiskajām problēmām, līdz pat Latvijas valsts uz rezervātiem tendēto mežu apsaimniekošanas politiku. Tieši politikas nozīmi mežapstrādē uzsvēra visi trīs diskusijas dalībnieki.

²⁶ Skatīt [pielikumus](#).

Tika izteikts secinājums, ka tautsaimnieku prakse bez ārējas ietekmes nemainīsies – izmaiņas var panākt vai nu politiķu un valsts politikas maiņa, vai nu arī izmaiņas tirgū (bet arī tā pamatā relatīvi lielā apmērā ir iesaistīta politika un, galvenokārt, politiķu pieņemtie lēmumi). Ar to būtu jāsaprot ārvalstis, kas būs gatavas turpināt sabiedrību vien tādā gadījumā, ja tiks uzrādīti stingrākas apkopes sertifikāti.

Sarunas gaitā radās arī pāris domstarpības, piemēram, par to, vai meži ir noderīgāks resurss rekreācijas vai ekonomikas nozarē. Diskusija tika nobeigta ar Vitajevskas-Baltvilkas tēzi: “Katram pašam caur savu vērtību prizmu ir jāsaprot, vai mežu aizsardzība ir svarīga, un, ja ir, tad kā var darboties tās labā.”

Efektīvākais risinājums ir dažādu pieeju kombinācija, kas ļauj vienlaikus ņemt vērā vairākus aspektus. Šāda pieeja veicina radošāku domāšanu un palīdz atrast risinājumus, kas citādi netiktu apsvērti.²⁷

²⁷ Crabbe Frederick L., “*Compromise strategies for action selection*”, *Philosophical transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological sciences*, 2007. [Tiešsaiste] Pieejams: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC2440772/> [skatīts 2026. gada 9. aprīlī].

Pielikumi

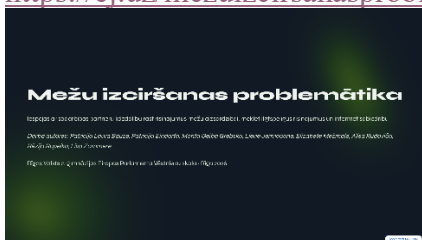
1) 27.04.2026. diskusijas “Ilgtspēja – mūsu kopīgā sakne” videoieraksts
(RV2Ģ EPVS, 2026)

<https://www.youtube.com/watch?v=SiAiEYUTvws>

2) Prezentācija “Mežu izciršanas problemātika. Radošā darba apkopojums.”
(Daniels Mednis, Gamma Tech APP, 2026)

<https://ej.uz/mezuizciršanasproblematika>

3) Darba tapšanas laikā izstrādātā infografika “Latvijas meži”
(ChatGPT-5.4, 2026)

4) Publikācijas sociālajos tīklos

Facebook	Instagram
Plakāts par diskusiju	Plakāts par diskusiju
Atskats uz diskusiju	Atskats uz diskusiju